YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

12 päivänä joulukuuta 2006 *

Asiassa C-380/03,

jossa on kyse EY 230 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 9.9.2003,

**Saksan liittotasavalta**, asiamiehinään M. Lumma, W.-D. Plessing ja C.-D. Quassowski, avustajanaan Rechtsanwalt J. Sedemund,

kantajana,

vastaan

**Euroopan parlamentti**, asiamiehinään R. Passos, E. Waldherr ja U. Rösslein, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

**Euroopan unionin neuvosto**, asiamiehinään E. Karlsson ja J.-P. Hix,

vastaajina,

joita tukevat

**Espanjan kuningaskunta**, asiamiehinään L. Fraguas Gadea ja M. Rodríguez Cárcamo, prosessiosoite Luxemburgissa,

**Suomen tasavalta**, asiamiehinään A. Guimaraes-Purokoski ja E. Bygglin, prosessiosoite Luxemburgissa,

**Ranskan tasavalta**, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

**Euroopan yhteisöjen komissio**, asiamiehinään M.-J. Jonczy, L. Pignataro-Nolin ja F. Hoffmeister, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, K. Lenaerts, P. Kūris ja E. Juhász sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič ja J. Malenovský,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.12.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.6.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Saksan liittotasavalta (jäljempänä kantaja) vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan tupakkatuotteiden mainontaa ja sponsorointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26.5.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/33/EY (EUVL L 152, s. 16; jäljempänä direktiivi) 3 ja 4 artiklan.

2 Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto antoivat direktiivin sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin oli kumonnut (asia C-376/98, Saksa v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 5.10.2000, Kok. 2000, s. I-8419; jäljempänä tupakkamainontaa koskeva tuomio) tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 6.7.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/43/EY (EYVL L 213, s. 9).

**Asiaa koskevat oikeussäännöt**

3 Direktiivi annettiin samojen oikeudellisten perustojen nojalla kuin direktiivi 98/43. Samoin kuin direktiivissä 98/43, riidanalaisessa direktiivissä säännellään tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia muissa tiedotusvälineissä kuin televisiossa.

4 Direktiivin ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan ensinnäkin, että jäsenvaltioiden asiaa koskevan lainsäädännön eroavuuksista aiheutuvia tiettyjä esteitä tavaroiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle on jo havaittu lehdistössä esiintyvän mainonnan osalta, ja toiseksi, että joidenkin suurten urheilu- ja kulttuuritapahtumien sponsoroinnin yhteydessä on niin ikään todettu kilpailun vääristymiä näissä samoissa olosuhteissa.

5 Direktiivin neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Erilaisten julkaisujen, kuten aikakaus- ja sanomalehtien sisämarkkinoilla leviämiseen kohdistuu se huomattava vaara, että niiden vapaa liikkuvuus kohtaa esteitä jäsenvaltioiden niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten vuoksi, joissa

kielletään tupakan mainonta kyseisissä tiedotusvälineissä tai säännellään sitä. Tällaisten tiedotusvälineiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi kaikkialla sisämarkkinoilla on tarpeen rajoittaa tupakan mainonta niihin aikakauslehtiin, joita ei ole tarkoitettu suurelle yleisölle, esimerkiksi julkaisuihin, jotka on tarkoitettu yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille, sekä julkaisuihin, jotka on painettu ja julkaistu kolmansissa maissa ja joita ei ole ensisijaisesti tarkoitettu yhteisön markkinoille."

6 Direktiivin viidennen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

"Tietyntyyppistä vaikutuksiltaan valtioiden rajat ylittävää tupakkatuotteiden sponsorointia koskevista jäsenvaltioiden laeista, asetuksista ja hallinnollisista määräyksistä aiheutuu se huomattava vaara, että kyseessä olevaa toimintaa koskevan kilpailun edellytykset vääristyvät sisämarkkinoilla. Näiden vääristymien poistamiseksi on tarpeen kieltää tällainen sponsorointi vain sellaisissa toiminnoissa tai tapahtumissa, joilla on maiden rajat ylittäviä vaikutuksia ja joita muutoin voitaisiin hyödyntää suoraa mainontaa koskevien rajoitusten kiertämiseen, sääntelemättä pelkästään kansallisella tasolla tapahtuvaa sponsorointia."

7 Direktiivin kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Tietoyhteiskunnan palveluiden käyttö tupakkatuotteiden mainonnassa on lisääntymässä, kun näiden palveluiden yleinen saatavuus paranee. Nämä palvelut samoin kuin radiolähetykset, joita voidaan lähettää myös tietoyhteiskunnan palveluiden kautta, houkuttelevat erityisesti nuoria kuluttajia ja ovat heidän saatavillaan. Tupakkamainonta näissä välineissä on luonteeltaan valtioiden rajat ylittävää, ja sitä olisi säänneltävä yhteisön tasolla."

8 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tupakkatuotteiden mainonnan lehdistössä ja muissa painetuissa julkaisuissa on rajoituttava toisaalta julkaisuihin, jotka on tarkoitettu yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille ja toisaalta julkaisuihin, jotka on painettu ja julkaistu kolmansissa maissa, jos näitä julkaisuja ei ole ensisijaisesti suunnattu yhteisön markkinoille.

Muu tupakkatuotteiden mainonta lehdistössä ja muissa painetuissa julkaisuissa on kielletty.

2. Mainonta, joka ei ole sallittua lehdistössä ja muissa painetuissa julkaisuissa, ei ole sallittua tietoyhteiskunnan palveluissa."

9 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kaikenlainen tupakkatuotteiden radiomainonta on kielletty.

2. Radio-ohjelmia eivät saa sponsoroida yritykset, joiden pääasiallisena toimintana on tupakkatuotteiden valmistus tai myynti."

10 Direktiivin 5 artiklan sanamuoto on seuraava:

"1. Sellaisten tapahtumien tai toimintojen sponsorointi, joihin liittyy useampia jäsenvaltioita tai jotka tapahtuvat useassa jäsenvaltiossa tai joilla on muutoin valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia, on kielletty.

2. Kaikenlainen 1 kohdassa tarkoitettujen sponsoroitujen tapahtumien yhteydessä tapahtuva tupakkatuotteiden ilmaisjakelu, jonka tarkoituksena taikka suorana tai epäsuorana vaikutuksena on tupakkatuotteiden myynnin edistäminen, on kielletty."

11 Direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa kieltää tai rajoittaa tämän direktiivin mukaisten tuotteiden tai palveluiden vapaata liikkuvuutta."

**Asianosaisten vaatimukset**

12 Kantaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa direktiivin 3 ja 4 artiklan

– velvoittaa vastaajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13 Parlamentti ja neuvosto vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

14 Parlamentti vaatii toissijaisesti, että siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin aikoisi kumota direktiivin perusteluvelvollisuutta tai yhteispäätösmenettelyä koskevan menettelymääräyksen rikkomisen vuoksi, yhteisöjen tuomioistuin määrää EY 231 artiklan mukaisesti, että kumotun direktiivin vaikutukset pidetään voimassa siihen saakka, kunnes tällä alalla annetaan uutta lainsäädäntöä.

15 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 6.1.2004 ja 2.3.2004 antamilla määräyksillä Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Suomen tasavalta ja Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan parlamentin ja neuvoston vaatimuksia.

## Kanne

16 Kanteensa tueksi kantaja vetoaa viiteen perusteeseen. Ensisijaisesti kantaja väittää ensinnäkin, että EY 95 artikla ei ole asianmukainen oikeudellinen perusta direktiiville, ja toiseksi, että direktiivi on annettu EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdan vastaisesti. Toissijaisesti kantaja vetoaa perusteluvelvollisuuden sekä EY 251 artiklassa asetettujen yhteispäätösmenettelyä koskevien oikeussääntöjen rikkomiseen sekä suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen.

*Ensimmäinen peruste, jossa väitetään EY 95 artiklan olevan virheellinen valinta oikeudelliseksi perustaksi*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

17 Kantaja väittää, että edellytykset turvautua EY 95 artiklaan direktiivin 3 ja 4 artiklan antamiseksi eivät ole täyttyneet. Sen mukaan yhdelläkään näissä artikloissa asetetuista kielloista ei todellisuudessa osaltaan vaikuteta tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle asetettujen esteiden tai tuntuvien kilpailun vääristymien poistamiseen.

18 Ensinnäkin riidanalaisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen lehdistön ja muiden painettujen julkaisujen osalta kantaja väittää, että yli 99,9:ää prosenttia näistä tuotteista ei markkinoida useissa jäsenvaltioissa vaan ainoastaan paikallisesti tai alueellisesti, minkä vuoksi kyseisessä säännöksessä säädetyllä yleisellä tupakkatuotteiden mainoskiellolla täytetään vain hyvin marginaalisesti kaupan esteiden poistamisen tarve, jonka on väitetty olevan olemassa.

19 Kantajan mukaan lehdillä käydään harvoin kauppaa jäsenvaltioiden välillä, mikä johtuu paitsi kieleen tai kulttuuriin, myös toimituspolitiikkaan liittyvistä syistä. Kantajan mukaan lehtien liikkuvuudelle yhteisön sisällä ei ole mitään todellista estettä, vaikka tietyt jäsenvaltiot kieltävät tupakan lehtimainonnan, siltä osin kuin ulkomaisiin lehtiin ei sovelleta tällaista kieltoa näissä samoissa valtioissa.

20 Sama koskee kantajan mukaan direktiivin tässä samassa 3 artiklan 1 kohdassa olevaa ilmaisua "muut painetut julkaisut", joka kattaa laajan julkaisuvalikoiman, kuten paikallisyhdistysten tiedotteet, kulttuuritapahtumien ohjelmat, julisteet, puhelinluettelot sekä erilaiset lehtiset ja mainosesitteet. Nämä julkaisut on kantajan mukaan kohdistettu yksinomaan paikallisväestölle, eivätkä ne ole luonteeltaan valtioiden rajat ylittäviä.

21 Direktiivin 3 artiklan 1 kohta ei kantajan mukaan ole myöskään tuntuvien kilpailun vääristymien poistamista koskevan tavoitteen mukainen. Tietyn jäsenvaltion paikalliset julkaisut eivät millään tavoin kilpaile muiden jäsenvaltioiden paikallisten julkaisujen kanssa, kuten eivät myöskään laajemmassa levikissä olevat sanoma-, aikakaus- ja kuvalehdet vastaavien ulkomaisten sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtien kanssa.

22 Siltä osin kuin kyse on tietoyhteiskunnan palveluista, direktiivin 3 artiklan 2 kohta ei kantajan mukaan osaltaan vaikuta tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen tai palvelujen tarjoamisen vapauteen kohdistuvien esteiden poistamiseen eikä kilpailun vääristymien poistamiseen. Kantajan mukaan muista jäsenvaltioista peräisin olevien painettujen julkaisujen hakeminen Internetistä on marginaalista eikä sille ole missään tapauksessa mitään teknistä estettä, kun otetaan huomioon maailmanlaajuisesti vapaa pääsy tietoyhteiskunnan palveluihin.

23 Kantajan mukaan EY 95 artikla on virheellisesti valittu direktiivin oikeudelliseksi perustaksi myös kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetyn, radiomainontaa ja radio-ohjelmien sponsorointia koskevan kiellon osalta siltä osin kuin erittäin suuri enemmistö radio-ohjelmista on suunnattu paikalliselle tai alueelliselle yleisölle eikä niitä voida vastaanottaa tietyn alueen ulkopuolella lähettimien heikon kantavuuden

vuoksi. Koska lisäksi tupakkatuotteiden radiomainonta on kielletty useimmissa jäsenvaltioissa, tällainen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa oleva kielto ei ole tarpeen. Sama koskee direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa olevaa radio-ohjelmien sponsorointia koskevaa kieltoa.

24 Kantaja esittää vielä, että EY 95 artikla ei voi muodostaa asianmukaista oikeudellista perustaa tupakkatuotteiden mainontaa koskeville direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetyille kielloille, sillä näiden kieltojen todellisena tarkoituksena ei ole sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan edistäminen vaan ainoastaan kansanterveyden suojelu. Kantaja katsoo, että EY 95 artiklan käyttäminen direktiivin oikeudellisena perustana on myös vastoin EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohtaa, jossa kansanterveyttä koskevat jäsenvaltioiden lait ja asetukset jätetään nimenomaisesti yhdenmukaistamisen ulkopuolelle.

25 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että direktiivin 3 ja 4 artikla on pätevästi annettu EY 95 artiklan nojalla ja että kyseiset artiklat eivät ole ristiriidassa EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdan kanssa.

26 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetyllä tupakkatuotteiden mainonnan ja tupakkatuotteiden hyväksi tapahtuvan sponsoroinnin kiellolla vain kielletään näiden tuotteiden mainonta aikakaus-, kuva- ja sanomalehdissä ja että kielto ei koske muita kantajan mainitsemia julkaisuja, kuten yhdistysten tiedotteita, kulttuuritapahtumien ohjelmia, julisteita, puhelinluetteloita eikä erilaisia lehtisiä ja esitteitä.

27 Ne väittävät lisäksi, että lehtien yhteisön sisäinen kauppa on kiistaton tosiasia ja että, kuten direktiivin ensimmäisestä, toisesta ja neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, jäsenvaltioiden kansallisten lainsäädäntöjen eroavuuksilla on valtioiden

rajat ylittäviä vaikutuksia ja että näistä eroavuuksista koituu se huomattava vaara, että vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla kohtaa esteitä. Tämä vaara voi kasvaa uusien jäsenvaltioiden liittymisen ja niiden lainsäädäntöjen eroavuuksien vuoksi.

28 Siltä osin kuin kyse on lehdistössä ja muissa painetuissa julkaisuissa harjoitettavan mainonnan kiellosta, parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat kiistävät kantajan esittämän tilastoanalyysin, joka koskee yksinomaan Saksan markkinoita ja jota ei voida ulottaa koskemaan koko Euroopan yhteisön aluetta, merkityksen, koska nykyinen "tiedotusvälineiden lähentymistä" koskeva ilmiö edistää suuressa määrin lehtien yhteisön sisäisen kaupan kehitystä, sillä useat sanoma-, aikakaus- ja kuvalehdet ovat vastedes saatavilla myös Internetissä ja siten kaikissa jäsenvaltioissa.

29 Ne korostavat, että eron tekeminen levikiltään paikallisen tai kansallisen ja levikiltään eurooppalaisen tai kansainvälisen lehdistön välillä on vaikeaa, jopa mahdotonta, ja että tupakkatuotteiden mainonnan kieltäminen valtioiden rajat ylittävän levikin omaavissa julkaisussa mutta ei julkaisuissa, jotka ovat puhtaasti paikallisia tai kansallisia, tekisi tällaisen kiellon soveltamisalan rajoista erityisen epämääräisiä ja sattumanvaraisia. Ero olisi sitä paitsi vastoin kyseisen direktiivin tavoitetta, jona on lähentää tupakkatuotteiden mainontaa koskevia jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

30 Siltä osin kuin kyse on tietoyhteiskunnan palveluista ja näissä palveluissa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kiellosta, josta säädetään direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa, parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat kiistävät kantajan väitteen, jonka mukaan tietoyhteiskunnan palvelujen osalta ei ole olemassa kaupan esteitä.

31 Ne esittävät, että tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kieltoon on johtanut tarve estää yhtäältä se, että lehdissä ja muissa painetuissa julkaisuissa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kieltoa kierretään turvautumalla Internetissä tarjolla oleviin tiedotusvälineisiin, ja toisaalta tarve estää kilpailun vääristymät. Nykyisen "tiedotusvälineiden lähentymistä" koskevan prosessin johdosta painetut tiedotusvälineet ja radiolähetykset ovat nyt jo saatavilla Internetissä. "E-paperin" kehitys sitä paitsi edistää tämän prosessin voimistumista.

32 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetystä radiomainonnan kiellosta parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat katsovat, ettei tosissaan voida epäillä radiolähetystoiminnan valtioiden rajat ylittävää luonnetta, koska maanpäälliset taajuudet ylittävät laajasti jäsenvaltioiden rajat ja koska yhä enemmän radiolähetyksiä lähetetään satelliitin tai kaapelin välityksellä.

33 Ne väittävät lisäksi, että direktiivin 14 perustelukappaleessa mainitaan nimenomaisesti televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annettu neuvoston direktiivi 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23), jonka 13 artiklassa ja 17 artiklan 2 kohdassa kielletään kaikenlainen tupakan televisiomainonta ja kaikki tupakka-alan toimintaa harjoittavien suorittama televisio-ohjelmien sponsorointi.

34 Direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetty tupakkatuotteiden radiomainonnan kielto ja radio-ohjelmien sponsorointikielto on niiden mukaan rinnakkainen kielto direktiivissä 89/552 säädetylle kiellolle.

35 Se seikka, että radiomainonta on jo kiellettyä lähes kaikissa jäsenvaltioissa, ei niiden mukaan estä ottamasta käyttöön uusia sääntöjä yhteisön tasolla.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

36 EY 95 artiklan 1 kohdassa määrätään, että neuvosto toteuttaa sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi.

37 Tältä osin on syytä palauttaa mieliin, että vaikka se, että kansallisissa lainsäädännöissä todetaan olevan eroja, ei yksinään riitä perustelemaan turvautumista EY 95 artiklaan, asia on toisin silloin, kun on kyse jäsenvaltioiden sellaisista laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä, jotka ovat omiaan rajoittamaan perusvapauksia ja joilla näin ollen voi olla suora vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan (ks. vastaavasti tupakkamainontaa koskeva em. tuomio, 84 ja 95 kohta; asia C-491/01, British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomio 10.12.2002, Kok. 2002, s. I-11453, 60 kohta; asia C-434/02, Arnold André, tuomio 14.12.2004, Kok. 2004, s. I-11825, 30 kohta; asia C-210/03, Swedish Match, tuomio 14.12.2004, Kok. 2004, s. I-11893, 29 kohta ja yhdistetyt asiat C-154/04 ja C-155/04, Alliance for Natural Health ym., tuomio 12.7.2005, Kok. 2005, s. I-6451, 28 kohta).

38 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että vaikka EY 95 artiklan käyttö oikeudellisena perustana on mahdollista silloin, kun pyritään ehkäisemään sellaisten tulevien kaupan esteiden syntymistä, jotka aiheutuvat kansallisten lainsäädäntöjen eriytymisestä, tällaisten esteiden syntymisen on oltava todennäköistä, ja kyseisen toimenpiteen tarkoituksena on oltava niiden ehkäiseminen (asia C-350/92, Espanja v. neuvosto, tuomio 13.7.1995, Kok. 1995, s. I-1985, 35 kohta; asia C-377/98, Alankomaat v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 9.10.2001, Kok. 2001, s. I-7079, 15 kohta; em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 61 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 31 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 30 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 29 kohta).

39 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi todennut, että jos ne edellytykset, jotka koskevat EY 95 artiklan käyttöä oikeudellisena perustana, täyttyvät, yhteisön lainsäätäjä voi käyttää kyseistä oikeudellista perustaa siitä huolimatta, että kansanterveyden suojelu on ratkaiseva tehtävien valintojen kannalta (em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 62 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 32 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 31 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 30 kohta).

40 On korostettava, että EY 152 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu, ja EY 95 artiklan 3 kohdassa edellytetään nimenomaisesti, että yhdenmukaistamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu (em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 62 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 33 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 32 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 31 kohta).

41 Edellä esitetystä seuraa, että silloin, kun on olemassa kaupan esteitä tai on todennäköistä, että tällaisia esteitä syntyy, sen takia, että jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tai toteuttavat saman tuotteen tai tuoteryhmän osalta toisistaan eriäviä toimenpiteitä, jotka ovat omiaan varmistamaan erilaisen suojelun tason ja estämään näin ollen asianomaisen tuotteen tai asianomaisten tuotteiden vapaan liikkuvuuden yhteisössä, EY 95 artiklassa valtuutetaan yhteisön lainsäätäjä toimimaan siten, että se toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet noudattaen yhtäältä kyseisen artiklan 3 kohtaa ja toisaalta oikeusperiaatteita, jotka mainitaan EY:n perustamissopimuksessa tai jotka on johdettu oikeuskäytännössä, muun muassa suhteellisuusperiaatetta (em. asia Arnold André, tuomion 34 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 33 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 32 kohta).

42 On syytä korostaa myös, että perustamissopimuksen laatijat ovat halunneet EY 95 artiklassa käytetyllä ilmauksella "toimenpiteet – – lähentämiseksi" antaa yhteisön lainsäätäjälle yhdenmukaistettavan alan yleisen kontekstin ja erityisten olosuhteiden

mukaan harkintavaltaa sen suhteen, mikä on tarkoituksenmukaisin lähentämistekniikka halutun tavoitteen saavuttamiseksi erityisesti niillä aloilla, joihin liittyy monitahoisia teknisiä erityispiirteitä (ks. asia C-66/04, Yhdistynyt kuningaskunta v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 6.12.2005, Kok. 2005, s. I-10553, 45 kohta ja asia C-217/04, Yhdistynyt kuningaskunta v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 2.5.2006, Kok. 2006, s. I-3771, 43 kohta).

43 Olosuhteiden mukaan kyseiset toimenpiteet voivat merkitä sitä, että kaikki jäsenvaltiot velvoitetaan sallimaan kyseisen tuotteen tai kyseisten tuotteiden kaupan pitäminen, että tällaiselle sallimisvelvollisuudelle asetetaan tiettyjä edellytyksiä tai että yhden tai useamman tuotteen kaupan pitäminen jopa kielletään väliaikaisesti tai lopullisesti (em. asia Arnold André, tuomion 35 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 34 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 33 kohta).

44 Sitä, täyttyvätkö edellytykset, jotka koskevat EY 95 artiklan käyttämistä direktiivin 3 ja 4 artiklan oikeudellisena perustana, on syytä tarkastella juuri näiden periaatteiden valossa.

45 Ensiksi on tärkeää palauttaa mieliin, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että direktiiviä 98/43 annettaessa tupakkatuotteiden mainontaa koskevissa kansallisissa lainsäädännöissä oli eroja ja että kansalliset lainsäädännöt kehittyivät yhä rajoittavampaan suuntaan (tupakkamainontaa koskeva em. tuomio, 96 ja 97 kohta).

46 On selvää, että näiden tuotteiden osalta, kuten direktiivin ensimmäisessä perustelukappaleessa mainitaan, jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset erosivat toisistaan direktiiviä annettaessa. Komission kirjallisissa huomautuksissaan esittämien tietojen mukaan tällaisten tuotteiden mainonta ja/tai niiden hyväksi

tapahtuva sponsorointi oli direktiiviehdotuksen esittämishetkellä osittain kiellettyä kuudessa jäsenvaltiossa ja kokonaan kiellettyä neljässä jäsenvaltiossa ja viidessä muussa jäsenvaltiossa oli vireillä lainsäädäntöhankkeita niiden kieltämiseksi kokonaan.

47 Kun lisäksi otetaan huomioon Euroopan unionin laajentuminen kymmenellä uudella jäsenvaltiolla, oli olemassa huomattava vaara siitä, että nämä eroavuudet lisääntyvät. Komission mukaan tietyt uudet jäsenvaltiot ovat suunnitelleet tupakkatuotteiden mainonnan ja niiden hyväksi tapahtuvan sponsoroinnin täydellistä kieltoa, kun taas eräät toiset jäsenvaltiot ovat hyväksyneet tällaiset menettelyt tietyin edellytyksin.

48 Se seikka, että – kuten direktiivin kahdeksannessa perustelukappaleessa korostetaan – direktiiviä annettaessa Maailman terveysjärjestössä oli menossa neuvottelut tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen (jäljempänä WHO:n puitesopimus) laatimiseksi, ei horjuta tätä toteamusta.

49 WHO:n puitesopimuksella tosin pyritään vähentämään tupakkatuotteiden kulutusta, kun siinä määrätään muun muassa kattavasta tupakkatuotteiden mainos-, myynninedistämis- ja sponsorointikiellosta. WHO:n puitesopimus on kuitenkin tullut voimaan vasta direktiivin jälkeen, eivätkä kaikki jäsenvaltiot ole ratifioineet sitä.

50 Lisäksi jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet WHO:n puitesopimuksen, ovat puitesopimuksen 13 artiklan 2 kohdan nojalla vapaita viiden vuoden sisällä puitesopimuksen voimaantulosta joko kieltämään kokonaan tupakan mainonnan ja myynninedistämisen ja tupakkasponsoroinnin tai, jos ne eivät perustuslakiensa tai perustuslaillisten periaatteidensa vuoksi voi asettaa kattavaa kieltoa, asettamaan pelkästään tiettyjä alaa koskevia rajoituksia.

51 Tästä seuraa, että direktiiviä annettaessa tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskevien kansallisten lainsäädäntöjen välillä oli eroja, joiden vuoksi yhteisön lainsäätäjän puuttuminen asiaan oli perusteltua.

52 Direktiivin 3 ja 4 artiklan kattamilla aloilla olevien tällaisten erojen vaikutuksia sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan on syytä tarkastella juuri tässä asiayhteydessä sen selvittämiseksi, pystyikö yhteisön lainsäätäjä käyttämään perustana EY 95 artiklaa riidanalaisia säännöksiä antaessaan.

53 Radiomarkkinoiden tavoin lehdet muodostavat markkinat, joista jäsenvaltioiden välisellä kaupalla on suhteellisen merkittävä osuus ja joilla tämä kauppa todennäköisesti kehittyy edelleen muun muassa kyseisten tiedotusvälineiden ja Internetin, joka on mitä suurimmassa määrin valtioiden rajat ylittävä tiedotusväline, välisen yhteyden takia.

54 Lehtien osalta on ensinnäkin todettava, että sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtien liikkuminen jäsenvaltioiden välillä on kiistaton tosiseikka kaikille jäsenvaltioille eikä se koske ainoastaan niitä jäsenvaltioita, joilla on yhteinen kieli. Muista jäsenvaltioista peräisin olevien julkaisujen osuus voi tietyissä tapauksissa olla jopa yli puolet liikenteessä olevista julkaisuista, mikä ilmenee parlamentin, neuvoston ja niitä tukevien väliintulijoiden istunnossa esittämistä tiedoista, joita ei ole riitautettu. Tähän paperille painettujen lehtien yhteisön sisäiseen kauppaan on sisällytettävä kauppa, jonka tietoyhteiskunnan palvelut ja erityisesti Internet, jonka välityksellä voidaan suoraan ja reaaliajassa tutustua muissa jäsenvaltioissa julkaistuihin julkaisuihin, mahdollistaa.

55 On lisättävä, että direktiivin antamishetkellä useat jäsenvaltiot jo kielsivät, kuten tämän tuomion 46 kohdassa todetaan, tupakkatuotteiden mainonnan ja että tietyt muut jäsenvaltiot olivat juuri kieltämässä sitä. Niinpä jäsenvaltioiden kansallisten

lainsäädäntöjen välillä oli eroja, jotka olivat omiaan, päinvastoin kuin kantaja väittää, estämään tavaroiden vapaan liikkuvuuden sekä palvelujen vapaan tarjonnan.

56 Tupakkatuotteiden mainonnan kieltämistä tai rajoittamista koskevat toimet ovat nimittäin omiaan haittaamaan muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä markkinoille enemmän kuin kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä.

57 Toiseksi tällaiset toimet rajoittavat yritysten, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioihin, joissa kyseiset toimet ovat voimassa, mahdollisuuksia tarjota toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneille mainostajille mainostilaa julkaisuissaan ja vaikuttavat näin palvelujen valtioiden rajat ylittävään tarjontaan (ks. asia C-405/98, Gourmet International Products, tuomio 8.3.2001, Kok. 2001, s. I-1795, 38 ja 39 kohta).

58 Lisäksi on todettava, että vaikka todellisuudessa tiettyjä julkaisuja ei pidetä kaupan muissa jäsenvaltioissa, on kuitenkin niin, että tupakkatuotteiden mainontaa koskevien toisistaan eroavien lainsäädäntöjen antaminen luo tai on kiistatta omiaan luomaan oikeudellisia esteitä lehtien ja muiden painettujen tiedotusvälineiden kaupalle (ks. vastaavasti tupakkamainontaa koskeva em. tuomio, 97 kohta). Tällaisia esteitä on siis olemassa myös sellaisten julkaisujen osalta, joita pidetään kaupan lähinnä paikallisilla, alueellisilla tai kansallisilla markkinoilla ja joita myydään, vaikkakin poikkeuksellisesti ja pieniä määriä, muissa jäsenvaltioissa.

59 On myös selvää, että tietyt jäsenvaltiot, jotka ovat kieltäneet tupakkatuotteiden mainonnan, jättävät tämän kiellon ulkopuolelle ulkomaiset lehdet. Se seikka, että nämä jäsenvaltiot ovat päättäneet liittää tähän kieltoon tällaisen poikkeuksen,

kuitenkin vahvistaa, että ainakin näiden jäsenvaltioiden mukaan lehdillä käydään huomattavaa yhteisön sisäistä kauppaa.

60 Lisäksi vaara siitä, että uusien jäsenvaltioiden liittymisestä koituu kaupalle tai palvelujen vapaalle tarjonnalle uusia esteitä, oli todellinen.

61 Sama toteamus on esitettävä radiolähetyksissä ja tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavasta tupakkamainonnasta. Useat jäsenvaltiot olivat jo antaneet tai valmistelivat lainsäädäntöä näillä aloilla. Kun otetaan lisäksi huomioon yleisön yhä kasvava tietoisuus tupakkatuotteiden kulutukseen liittyvistä terveyshaitoista, oli todennäköistä, että kaupan tai palvelujen vapaan tarjonnan uusia esteitä tulisi ilmenemään sen seurauksena, että annetaan tätä kehitystä heijastavia uusia säännöksiä, joilla pyritään vähentämään tehokkaammin näiden tuotteiden kulutusta.

62 On syytä palauttaa mieliin, että direktiivin kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että tietoyhteiskunnan palveluiden käyttö tupakkatuotteiden mainonnassa on lisääntymässä, kun näiden palveluiden yleinen saatavuus paranee, ja että nämä palvelut samoin kuin radiolähetykset, joita voidaan lähettää myös tietoyhteiskunnan palveluiden kautta, houkuttelevat erityisesti nuoria kuluttajia ja ovat heidän saatavillaan.

63 Toisin kuin kantaja väittää, tupakkamainonta näissä kahdessa tiedotusvälineessä on luonteeltaan valtioiden rajat ylittävää, minkä avulla tupakkaa valmistavat ja myyvät yritykset voivat kehittää markkinointistrategioita, joilla pyritään laajentamaan asiakaskuntaa sen jäsenvaltion ulkopuolelle, josta nämä yritykset ovat peräisin.

64 Ei sitä paitsi ollut suljettu pois, että koska direktiivin 89/552 13 artiklassa kiellettiin kaikenlainen savukkeiden ja muiden tupakkatuotteiden televisiomainonta, radiolähetyksissä ja tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavaa tupakkatuotteiden mainontaa koskevissa jäsenvaltioiden kansallisissa lainsäädännöissä olevat erot olivat omiaan edistämään sitä, että tätä televisiomainonnan kieltoa mahdollisesti kierrettäisiin turvautumalla näihin kahteen tiedotusvälineeseen.

65 Sama toteamus voidaan esittää tupakkayritysten harjoittamasta radio-ohjelmien sponsoroinnista. Kansallisten lainsäädäntöjen erot olivat ilmenneet jo riidanalaista direktiiviä annettaessa tai olivat ilmenemässä ja nämä erot olivat omiaan estämään palvelujen vapaan tarjoamisen, koska niiden johdosta tiettyyn jäsenvaltioon, jossa kielto oli voimassa, sijoittautuneet radiolähetystoiminnan harjoittajat eivät voineet palvelujen vastaanottajana nauttia tupakkayritysten, jotka olivat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, jossa tällainen kielto ei ollut voimassa, harjoittamasta sponsoroinnista.

66 Kuten direktiivin ensimmäisessä ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan, näistä eroista aiheutuu kilpailun vääristymien huomattava vaara.

67 Joka tapauksessa on niin, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että EY 95 artiklan käyttämisen perustelemiseksi ei ole tarpeen silloin, kun kaupan esteiden olemassaolo on todettu, näyttää toteen vielä kilpailun vääristymiä (ks. em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 60 kohta).

68 Edellä esitetystä seuraa, että kaupan esteet ja kilpailun vääristymien vaara oikeuttivat yhteisön lainsäätäjän toimimaan EY 95 artiklan perusteella.

69 On vielä selvitettävä, onko direktiivin 3 ja 4 artiklalla tosiasiallisesti tarkoitus niiden kattamilla aloilla poistaa tai ehkäistä tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen tai palvelujen tarjoamisen vapauteen kohdistuvia esteitä taikka poistaa kilpailun vääristymiä.

70 Ensinnäkin direktiivin 3 artiklasta yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että aikakaus-, kuva- ja sanomalehdissä harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kielto voitiin kyseisten lehtien vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi asettaa EY 95 artiklan perusteella samalla tavalla kuin direktiivissä 89/552, jonka, kuten tämän tuomion 64 kohdassa mainitaan, 13 artiklassa kielletään tupakkatuotteiden televisiomainonta (tupakkamainontaa koskeva em. tuomio, 98 kohta).

71 Tällaisella koko yhteisön alueella yhdenmukaisesti sovellettavalla kiellolla pyritään estämään se, että lehtien liikkumista yhteisön sisällä rajoitettaisiin jonkin jäsenvaltion kansallisella lainsäädännöllä.

72 On syytä täsmentää, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti sallitaan tupakkatuotteiden mainosten sisällyttäminen tiettyihin julkaisuihin ja erityisesti julkaisuihin, jotka on tarkoitettu yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille.

73 Lisäksi on todettava, että toisin kuin direktiivissä 98/43, direktiivin 8 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa kieltää tai rajoittaa tämän direktiivin mukaisten tuotteiden vapaata liikkuvuutta. Niinpä 8 artiklan vastaista on se, että jäsenvaltiot estävät yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille tarkoitettujen julkaisujen yhteisön sisäisen liikkuvuuden turvautumalla muun muassa tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskeviin rajoittavampiin säännöksiin, joita ne pitävät tarpeellisina ihmisten terveyden suojelemiseksi.

74 Kun direktiivin 8 artiklassa näin kielletään jäsenvaltioita estämästä mainostilan tarjoamista yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille tarkoitetuissa julkaisuissa, kyseinen artikla ilmentää direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa mainittua sisämarkkinoiden toimintaedellytysten parantamista koskevaa tavoitetta.

75 Sama toteamus on esitettävä palvelujen vapaasta liikkuvuudesta, jota direktiivin 8 artikla myös koskee. Jäsenvaltiot eivät nimittäin tämän artiklan nojalla voi kieltää tai rajoittaa tämän direktiivin mukaisten palveluiden vapaata liikkuvuutta.

76 Direktiivin 3 artiklan 2 kohdalla ja 4 artiklan 1 kohdalla, joissa kielletään tupakkatuotteiden mainonta tietoyhteiskunnan palveluissa ja radio-ohjelmissa, pyritään direktiivin 89/552 13 artiklan tavoin edistämään radio-ohjelmien vapaata lähettämistä sekä tietoyhteiskunnan palveluihin kuuluvien viestien vapaata liikkuvuutta.

77 Samoin on todettava, että kun direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa kielletään radio-ohjelmien sponsorointi yrityksiltä, joiden pääasiallisena toimintana on tupakkatuotteiden valmistus tai myynti, kyseisellä kohdalla pyritään estämään se, että jäsenvaltioiden kansallisilla lainsäädännöillä estettäisiin palvelujen vapaata liikkuvuutta.

78 Edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 3 ja 4 artiklan tavoitteena tosiasiallisesti on sisämarkkinoiden toimintaedellytysten parantaminen, joten kyseiset artiklat voitiin antaa EY 95 artiklan perusteella.

79 Tätä päätelmää ei horjuta kantajan väite, jonka mukaan direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetty kielto koskisi vain paikallisia tai kansallisia mainosvälineitä, joilla ei ole valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia.

80 EY 95 artiklan käyttäminen oikeudellisena perustana ei nimittäin edellytä sitä, että kaikilla siihen perustuvassa toimenpiteessä tarkoitetuilla tilanteilla olisi tosiasiallinen liittymä vapaaseen liikkuvuuteen jäsenvaltioiden välillä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo korostanut, oleellinen seikka perusteltaessa EY 95 artiklan käyttöä oikeudellisena perustana on se, että tällä perustalla toteutetun toimenpiteen tosiasiallisena tavoitteena on sisämarkkinoiden toteuttamis- ja toimintaedellytysten parantaminen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, Österreichischer Rundfunk ym., tuomio 20.5.2003, Kok. 2003, s. I-4989, 41 ja 42 kohta ja asia C-101/01, Lindqvist, tuomio 6.11.2003, Kok. 2003, s. I-12971, 40 ja 41 kohta).

81 Näin ollen on katsottava, että direktiivin 3 ja 4 artiklan tavoitteena on, kuten tämän tuomion 78 artiklassa on todettu, sisämarkkinoiden toimintaedellytysten parantaminen.

82 On täsmennettävä, että direktiivin 3 ja 4 artiklassa asetetun kiellon soveltamisalan rajat eivät ole lainkaan sattumanvaraiset eivätkä epämääräiset.

83 Tältä osin on korostettava, että direktiivin 3 artiklassa säädetyn kiellon soveltamisalan määrittämiseksi ainoastaan direktiivin saksankielisessä versiossa käytetään tämän artiklan otsikossa ilmaisua "painotuotteet" ("Druckerzeugnisse"), kun taas muissa kieliversioissa käytetään ilmaisua "painetut tiedotusvälineet", mikä täten osoittaa, ettei yhteisön lainsäätäjä ole halunnut sisällyttää tämän kiellon soveltamisalaan kaikentyyppisiä julkaisuja.

84 Lisäksi on todettava, että vastoin kantajan väitettä, jonka mukaan direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa käytettyä ilmaisua "painetut julkaisut" olisi tulkittava laajasti siten, että se kattaa paikallisyhdistysten tiedotteet, kulttuuritapahtumien ohjelmat, julisteet, puhelinluettelot sekä erilaiset lehtiset ja esitteet, kyseinen ilmaisu kattaa vain sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtien kaltaiset julkaisut.

85 Tätä tulkintaa tukee direktiivin neljäs perustelukappale, jonka mukaan erilaisten julkaisujen, kuten aikakaus- ja sanomalehtien, sisämarkkinoilla leviämiseen kohdistuu se huomattava vaara, että niiden vapaa liikkuvuus kohtaa esteitä jäsenvaltioiden niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten vuoksi, joissa kielletään tupakan mainonta kyseisissä tiedotusvälineissä tai säännellään sitä.

86 Tässä samassa perustelukappaleessa todetaan, että tällaisten tiedotusvälineiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi kaikkialla sisämarkkinoilla on tarpeen rajoittaa tupakan mainonta niihin aikakauslehtiin, joita ei ole tarkoitettu suurelle yleisölle.

87 Tämän lisäksi direktiivin 3 ja 4 artiklassa asetettu kielto koskee vain tiettyjä mainonnan ja sponsoroinnin muotoja eikä se ole, toisin kuin direktiivissä 98/43 säädetty kielto, kaiken kattava kielto.

88 Edellä esitetystä seuraa, että EY 95 artikla muodostaa asianmukaisen oikeudellisen perustan direktiivin 3 ja 4 artiklalle.

89 Ensimmäinen peruste ei näin ollen ole perusteltu, ja se on hylättävä.

*Toinen peruste, joka koskee EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdan kiertämistä*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

90 Kantaja esittää, että koska direktiivin 3 ja 4 artiklassa asetetun kiellon todellinen tavoite ei ole sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan edistäminen, yhteisöjen lainsäätäjä on kyseiset säännökset antaessaan rikkonut EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdassa asetettua kieltoa yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia kansanterveyden alalla.

91 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön vedoten parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että koska edellytykset, jotka koskevat EY 95 artiklan käyttämistä oikeudellisena perustana, täyttyvät, kansanterveyden suojelua koskeva tavoite ei mitenkään estä sitä, että tässä määräyksessä tarkoitetuilla toimenpiteillä parannetaan sisämarkkinoiden toteuttamis- ja toimintaedellytyksiä (ks. vastaavasti em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 60 ja 62 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

92 Kuten tämän tuomion 39 kohdassa on todettu, jos ne edellytykset, jotka koskevat EY 95 artiklan käyttöä oikeudellisena perustana, täyttyvät, yhteisön lainsäätäjä voi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan käyttää kyseistä oikeudellista perustaa siitä huolimatta, että kansanterveyden suojelu on ratkaiseva tehtävien valintojen kannalta.

93 EY 95 artiklan 3 kohdassa edellytetään nimenomaisesti, että yhdenmukaistamisessa taataan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.

94 EY 152 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu (em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 62 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 33 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 32 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 31 kohta).

95 Vaikka on totta, että EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdassa suljetaan pois jäsenvaltioiden sellaisten lakien ja asetusten yhdenmukaistaminen, joiden tavoitteena on ihmisten terveyden suojelu ja parantaminen, tämä määräys ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei perustamissopimuksen muiden määräysten perusteella toteutetuilla yhdenmukaistamistoimenpiteillä voisi olla vaikutusta ihmisten terveyden suojeluun (ks. tupakkamainontaa koskeva em. tuomio, 77 ja 78 kohta).

96 Siltä osin kuin kantaja väittää, että kansanterveyden suojelu on suurelta osin ohjannut direktiiviä annettaessa yhteisön lainsäätäjän valintoja erityisesti direktiivin 3 ja 4 artiklan osalta, riittää, kun todetaan, että EY 95 artiklaan turvautumista koskevat edellytykset täyttyivät nyt esillä olevassa tapauksessa.

97 Antaessaan direktiivin 3 ja 4 artiklan EY 95 artiklan perusteella yhteisöjen lainsäätäjä ei näin ollen ole rikkonut EY 152 artiklan 4 kohdan c alakohdan määräyksiä.

98 Näin ollen toinen peruste ei ole perusteltu, ja myös se on hylättävä.

*Kolmas peruste, joka koskee perusteluvelvollisuuden rikkomista*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

99 Kantaja esittää, että direktiivissä sivuutetaan EY 253 artiklassa asetettu perusteluvaatimus. Kaupan todellisten esteiden olemassaoloa, jonka yhteisöjen tuomioistuin on asettanut edellytykseksi yhteisön lainsäätäjän toimivallalle, ei kantajan mukaan mainita direktiivin 4 artiklassa asetetun radiomainonnan kiellon osalta eikä myöskään saman direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun, tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavan mainonnan kiellon osalta. Kyseisen direktiivin perustelukappaleissa ei kantajan mukaan mainita myöskään näitä palveluja koskevien huomattavien kilpailun vääristymien olemassaoloa.

100 Kantajan mukaan pelkkä direktiivin ensimmäisessä perustelukappaleessa oleva viittaus siihen, että kansallisten lainsäädäntöjen välillä on eroja, ei riitä yhteisön lainsäätäjän toimivallan perustaksi. Sama koskee toteamusta, jonka mukaan tietoyhteiskunnan palvelut ja radiolähetykset ovat luonteeltaan valtioiden rajat ylittäviä.

101 Lehdistössä ja muissa painetuissa tiedotusvälineissä harjoitettavan mainonnan kiellon osalta kantaja esittää, että vaikka direktiivin ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, että "tiettyjä esteitä on jo havaittu", ei ole esitetty mitään täsmällistä tietoa niistä lainsäädännöistä ja konkreettisista kaupan esteistä, joiden takia yhteisön lainsäätäjällä voisi olla EY 95 artiklan nojalla toimivalta.

102 Sen erityisen seikan takia, että direktiivin 3 ja 4 artiklan alaisuuteen kuuluvilla tuotteilla ja palveluilla on vain marginaalisesti valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia, olisi kantajan mukaan pitänyt arvioida sitä, oliko mainoskiellon laajentaminen

koskemaan tilanteita, jotka eivät ole valtioiden rajat ylittäviä, EY 14 artiklassa tarkoitettujen sisämarkkinoiden toiminnan kannalta tarpeellinen toimenpide. Tällaista arviointia ei kuitenkaan ole tehty.

103 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat huomauttavat, että yhteisön lainsäätäjä on erityisesti direktiivin ensimmäisessä, toisessa, neljännessä, viidennessä ja kuudennessa perustelukappaleessa selvästi esittänyt syyt, jotka ovat johdattaneet sen antamaan direktiivin, ja että perusteluvelvollisuus ei edellytä kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevien yksityiskohtien esittämistä (ks. vastaavasti asia 87/78, Welding, tuomio 30.11.1978, Kok. 1978, s. 2457, 11 kohta ja em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 165 kohta).

104 Ne väittävät, että direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä painetuissa julkaisussa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kieltoa perustellaan direktiivin ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa kaupan esteillä, joiden voimistuminen on pelättävissä tulevaisuudessa.

105 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat täsmentävät, että tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavan mainonnan kiellon perustelut löytyvät direktiivin kuudennesta perustelukappaleesta.

106 Radiomainonnan kiellon osalta ne korostavat, että tätä kieltoa on verrattava direktiiviin 89/552, jonka 13 artiklassa ja 17 artiklan 2 kohdassa kielletään kaikenlainen tupakkatuotteiden televisiomainonta ja tupakka-alan toimintaa harjoittavien suorittama televisio-ohjelmien sponsorointi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

107 Aluksi on palautettava mieliin, että vaikka EY 253 artiklassa edellytetyistä perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä riidanalaisen toimenpiteen tehneen yhteisön toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden, perusteluissa ei kuitenkaan tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia (asia C-122/94, komissio v. neuvosto, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-881, 29 kohta; em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 165 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 61 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 63 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for Natural Health ym., tuomion 133 kohta).

108 Perusteluvelvollisuuden noudattamista arvioitaessa on sitä paitsi otettava huomioon toimen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki kyseistä asiaa koskevat oikeussäännöt. Jos riitautetusta toimesta siis ilmenee, mihin tavoitteeseen asianomainen yhteisön toimielin pääasiallisesti pyrkii, on tarpeetonta vaatia erityisiä perusteluja jokaisesta sen tekemästä teknisestä valinnasta (asia C-100/99, Italia v. neuvosto ja komissio, tuomio 5.7.2001, Kok. 2001, s. I-5217, 64 kohta; em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 166 kohta; em. asia Arnold André, tuomion 62 kohta; em. asia Swedish Match, tuomion 64 kohta ja em. yhdistetyt asiat Alliance for National Health ym., tuomion 134 kohta).

109 Nyt esillä olevassa tapauksessa direktiivin 1–3 ja 12 perustelukappaleesta selvästi ilmenee, että direktiivissä asetetulla tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskevilla kielloilla pyritään poistamaan jäsenvaltioiden tällä alalla antamien kansallisten lainsäädäntöjen eroista johtuvat tuotteiden tai palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevat esteet samalla, kun taataan kansanterveyden suojelun korkea taso.

110 On lisäksi tärkeää todeta, että näiden kieltojen asettamisen taustalla olleita syitä on täsmennetty direktiivin 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun mainonnan ja sponsoroinnin kunkin muodon osalta.

111 Ensinnäkin painetuissa tiedotusvälineissä ja tietyissä julkaisuissa harjoitettavan mainonnan kiellon osalta on todettava, että direktiivin neljännessä perustelukappaleessa esitetään, että on olemassa huomattava vaara siitä, että vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla kohtaa esteitä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten vuoksi, ja että jos tällaisten tiedotusvälineiden vapaa liikkuvuus on varmistettava kaikkialla sisämarkkinoilla, on tarpeen rajoittaa tupakan mainonta niihin aikakauslehtiin, joita ei ole tarkoitettu suurelle yleisölle, esimerkiksi julkaisuihin, jotka on tarkoitettu yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille, sekä julkaisuihin, jotka on painettu ja julkaistu kolmansissa maissa ja joita ei ole ensisijaisesti tarkoitettu yhteisön markkinoille.

112 Toiseksi on todettava radiomainonnan ja tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavan mainonnan osalta, että direktiivin kuudennessa perustelukappaleessa otetaan huomioon se, että nämä palvelut houkuttelevat erityisesti nuoria kuluttajia ja ovat heidän saatavillaan ja että näiden palvelujen käyttö lisääntyy korrelaatiosuhteessa näiden tiedotusvälineiden käytön kanssa.

113 Kolmanneksi on todettava, että siltä osin kuin kyse on tietyntyyppisen sponsoroinnin, kuten radio-ohjelmien ja valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien toimintojen tai tapahtumien sponsoroinnin kiellosta, direktiivin viidennessä perustelukappaleessa täsmennetään, että kyseessä olevalla kiellolla pyritään estämään suoraa mainontaa koskevien rajoitusten mahdollinen kiertäminen.

114 Näistä perustelukappaleista ilmenee yhteisön lainsäätäjän pääasiallinen tavoite eli sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminnan edistäminen poistamalla niiden

tuotteiden tai palvelujen, joiden avulla tupakkatuotteita mainostetaan tai joiden avulla harjoitetaan sponsorointia tupakkatuotteiden hyväksi, vapaan liikkuvuuden esteet.

115 On sitä paitsi syytä korostaa, että direktiivi annettiin direktiivin 98/43 kumoamisen jälkeen komission sellaisen ehdotuksen perusteella, johon liittyi antamisen syitä koskeva selvitys, jossa oli tyhjentävä taulukko tupakkatuotteiden mainontaa tai niiden hyväksi harjoitettavaa sponsorointia koskevien jäsenvaltioissa voimassa olevien kansallisten lainsäädäntöjen välisistä eroista.

116 Tästä seuraa, että direktiivin 3 ja 4 artikla täyttävät EY 253 artiklassa määrätyn perusteluvelvollisuuden.

117 Kolmas peruste ei näin ollen ole perusteltu, ja se on hylättävä.

*Neljäs peruste, joka koskee yhteispäätösmenettelyn noudattamatta jättämistä*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

118 Kantaja väittää, että direktiiviä annettaessa ei ole noudatettu EY 251 artiklassa määriteltyä yhteispäätösmenettelyä. Neuvosto on kantajan mukaan tehnyt asiasisältöä koskevia muutoksia sen jälkeen, kun parlamentti oli äänestänyt direktiiviehdotuksesta täysistunnossa.

119 Kantajan mukaan nämä muutokset menevät pelkkää eri kieliversioiden kieliasun tai ulkoasun mukauttamista tai pelkkää selvien kirjoitusvirheiden korjaamista pidemmälle. Direktiivin 10 artiklan 2 kohta on kantajan mukaan lisätty direktiivin tekstiin sen hyväksymisen jälkeen ja 11 artiklaa on olennaisesti muutettu parlamentin hyväksymään versioon verrattuna siltä osin kuin direktiiviin voimaantulopäivä on kantajan mukaan siirretty aikaisemmaksi. Lisäksi direktiivin 3 artiklaakin on kantajan mukaan muutettu, ja ainakin saksankielinen versio mahdollistaa "painettujen tiedotusvälineiden" käsitteen laajemman tulkinnan, mikä laajentaa kantajan mukaan direktiivin soveltamisalaa.

120 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että yhteispäätösmenettelyssä neuvosto yksin ei hyväksy toimia vaan EY 254 artiklan nojalla parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja yhdessä allekirjoittavat ne ja allekirjoituksillaan vahvistavat, että direktiivi vastaa komission ehdotusta, sellaisena kuin se on parlamentin hyväksymien tarkistusten jälkeen.

121 Parlamentin hyväksymän tekstin ja yhteispäätösmenettelyssä hyväksytyn tekstin täydellisen samanlaisuuden vaatiminen on niiden mukaan vastoin tekstin laatimista koskevia laatuvaatimuksia, jotka johtuvat virallisten kielten suuresta määrästä.

122 Parlamentin, neuvoston ja niitä tukevien väliintulijoiden mukaan direktiiviin tehdyt korjaukset eivät ylitä oikeudellis-lingvistisen tekstintarkennuksen rajoja, olipa kyse direktiivin 3 artiklan 1 kohdasta, joka koskee lehdistöä ja painettuja julkaisuja, tai direktiivin 10 artiklan 2 kohdasta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset komissiolle.

123 Direktiivin 11 artiklaan tehdystä, direktiivin voimaantuloa koskevasta muutoksesta parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat huomauttavat, että tätä muutosta

tehtäessä on noudatettu neuvoston toimia koskevaa kaavaa, jonka mukaan direktiivit tulevat voimaan niiden julkaisemispäivänä, jotta mahdollisimman suuressa määrin vältettäisiin useiden eri päivämäärien käyttäminen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

124 Nyt käsiteltävänä olevalla kanteella kantaja pyrkii riitauttamaan yksinomaan direktiivin 3 ja 4 artiklan pätevyyden.

125 Näin ollen perusteella, jonka mukaan EY 251 artiklassa määrättyä yhteispäätösmenettelyä ei ole noudatettu, kun direktiivin 10 ja 11 artikla hyväksyttiin lopullisessa muodossaan, ei ole merkitystä arvioitaessa direktiivin 3 ja 4 artiklan pätevyyttä.

126 Joka tapauksessa on todettava, että direktiivin 10 ja 11 artiklaan tehtyjä muutoksia on oikaistu, mitä sitä paitsi ei ole kiistetty, ja parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja ovat allekirjoittaneet tämän oikaisun EY 254 artiklan nojalla, minkä jälkeen se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

127 Direktiivin 3 artiklaan tehtyjen muutosten osalta on todettava, että kuten julkisasiamies on perustellusti todennut ratkaisuehdotuksensa 197 kohdassa, tällaiset muutokset eivät näytä ylittäneen yhteisön säädöksen eri kieliversioiden yhdenmukaistamiselle asetettuja rajoja.

128 Neljäs peruste voidaan näin ollen vain hylätä.

*Viides peruste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

129 Kantaja väittää, että direktiivin 3 ja 4 artiklassa asetetut kiellot loukkaavat EY 5 artiklan kolmannessa kohdassa määrättyä suhteellisuusperiaatetta.

130 Nämä äärimmäisen väljin termein laaditut kiellot koskevat kantajan mukaan tilanteita, jotka ovat lähes yksinomaan paikallisia tai alueellisia, ja loukkaavat vakavasti asianomaisten talouselämän piirien perusoikeuksia, joita yhteisön lainsäätäjä suojaa.

131 Sama koskee kantajan mukaan lehdistön vapautta ja mielipiteen vapautta, joka Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 10 artiklaa koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan taataan, siltä osin kuin kyse on lehtien rahoituksesta, muun muassa mainostuloilla ja sillä, että kaupallista viestintää voidaan harjoittaa ilman rajoituksia.

132 Direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädettyjen mainoskieltojen sanamuodon sekä termin "mainonta" määritelmän äärimmäisen yleinen luonne johtaa kantajan mukaan siihen, että mainoskiellon alaisuuteen kuuluvat kaikki kaupallisen viestinnän eri muotojen välilliset vaikutukset tupakkatuotteiden myyntiin ja että toimittajien kirjoitukset tietyistä tupakkatuotteiden tuottamiseen tai jakeluun liittyvistä aiheista voivat kuulua tämän kiellon alaisuuteen.

133 Lehdistön vapauteen näin kohdistuva loukkaus on kantajan mukaan sitäkin vakavampi, kun otetaan huomioon, että lehtitalojen tuloista 50–60 prosenttia on peräisin mainostuloista eikä lehtien myynnistä ja että tiedotusvälineet ovat tällä hetkellä Euroopassa erittäin syvässä rakenne- ja suhdannekriisissä.

134 Lisäksi sitä, että direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetyt kiellot eivät ole lainsäädännöllisesti asianmukaisia, tukee kantajan mukaan se, että niiden tapausten marginaalinen lukumäärä, joissa tavarat tai palvelut ovat luonteeltaan valtioiden rajat ylittäviä, ei ole missään suhteessa puhtaasti paikallisiin tai alueellisiin tilanteisiin, joista 99 prosentilla ei ole minkäänlaista valtioiden rajat ylittävää vaikutusta.

135 Tästä seuraa kantajan mukaan, että mainoskieltojen laajentaminen koskemaan puhtaasti kansallisia tilanteita on väärässä suhteessa sisämarkkinoiden yhdenmukaistamistavoitteeseen, johon väitetään pyrittävän.

136 Kantajan mukaan on joka tapauksessa niin, että tällainen mainoskieltojen laajentaminen ei ole tarpeen eikä asianmukaista. Itse direktiivin 3 artiklan 1 kohtaan sisältyy asianmukainen ratkaisu, sillä tämän mainoskiellon alaisuuteen eivät kuulu kolmansista maista peräisin olevat lehdet, kun niitä ei ole pääasiallisesti tarkoitettu yhteisön markkinoille. Kantajan mukaan ei ole esitetty mitään syytä sille, miksi tämä ratkaisu ei olisi riittänyt myös yhteisön lehtien osalta.

137 Kantajan mukaan ei myöskään ole esitetty mitään syytä sille, miksi kantajan ehdottama vaihtoehtoinen ratkaisu rajoittaa mainoskiellot koskemaan toimintoja ja palveluja, joilla on valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia, on hylätty, varsinkin kun tähän ratkaisuun on turvauduttu direktiivin 5 artiklassa sponsorointitoimintojen osalta.

138 Kantaja katsoo myös, että jos verrataan yhteisön lainsäätäjän tavoitetta ja perusoikeuksien loukkaamisia keskenään, direktiivin 3 ja 4 artiklan riidanalaiset säännökset eivät ole asianmukaisia. Yhteisön lainsäätäjä olisi vasta viimeisenä keinona voinut turvautua lehdissä harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan täydellisen kiellon kaltaisiin yhtä rajoittaviin toimenpiteisiin.

139 Parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että yhteisön lainsäätäjällä ei ollut sisämarkkinoiden yhdenmukaistamistavoitteen saavuttamiseksi käytettävissään vähemmän rajoittavaa keinoa kuin direktiivi, jolla kielletään mainonta kaikissa painetuissa julkaisuissa ja radio-ohjelmissa.

140 Niiden mukaan yhteisön lainsäätäjä ei ole turvautunut tupakkatuotteiden täydelliseen mainoskieltoon. Näiden tuotteiden mainontaa ei ole kielletty julkaisuissa, jotka on tarkoitettu yksinomaan tupakka-alan ammattilaisille, eikä julkaisuissa, jotka on painettu ja julkaistu kolmansissa maissa, jos näitä julkaisuja ei ole ensisijaisesti suunnattu yhteisön markkinoille. Tätä mainontaa ei ole myöskään kielletty tietoyhteiskunnan palveluissa, jos sitä ei ole kielletty lehdissä ja muissa painetuissa julkaisuissa. Ne lisäävät, että toisin kuin kantaja väittää, käsite "painetut julkaisut" kattaa vain sanoma-, kuva- ja aikakauslehdet.

141 Lehdistönvapauden ja mielipiteenvapauden perusoikeuksien loukkaamisesta, johon kantaja vetoaa, parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat esittävät, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen nojalla sananvapaus voidaan asettaa tiettyjen sellaisten rajoitusten tai rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa terveyden tai moraalin suojelemiseksi, ja että nyt esillä olevassa tapauksessa kielto koskee "kaikenlaista kaupallista viestintää, jonka tavoitteena taikka suorana tai epäsuorana vaikutuksena on tupakkatuotteen myynnin edistäminen", kuten direktiivin 2 artiklan b alakohdassa mainonnan käsitteelle annetusta määritelmästä ilmenee. Niinpä direktiivin 3 ja 4 artikla eivät niiden mukaan koske toimittajien toimituksellista työtä.

142 Parlamentin, neuvoston ja niitä tukevien väliintulijoiden mukaan on niin, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että "se harkintavalta, joka toimivaltaisilla viranomaisilla on tasapainon määrittämisessä sananvapauden ja edellä mainittujen päämäärien välillä, on erilainen kunkin sellaisen päämäärän osalta, jonka perusteella tuota oikeutta voidaan rajoittaa, ja riippuu kyseessä olevan toiminnan luonteesta. Silloin kun sananvapauden käyttö ei liity yleisen edun mukaiseen mielipiteiden vaihtoon – – valvonta rajoittuu sen tutkimiseen, onko vapauden rajoittaminen kohtuullista ja oikeasuhteista. Näin on sananvapauden käyttämisen osalta kaupallisissa yhteyksissä, erityisesti niin monitahoisella ja vaihtelevalla alalla kuin mainonta" (asia C-71/02, Karner, tuomio 25.3.2004, Kok. 2004, s. I-3025, 51 kohta).

143 Ne esittävät, että yhteisön lainsäätäjä ei ole ylittänyt laajaa harkintavaltaansa esillä olevan kaltaisella alalla, jolla siltä edellytetään poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten valintojen tekemistä ja jolla sen on suoritettava monitahoisia arviointeja, ja että direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädetyt kiellot ovat tarpeellisia ja asianmukaisia, jotta saavutetaan tavoitteena oleva sisämarkkinoiden yhdenmukaistaminen siten, että taataan terveyden korkeatasoinen suojelu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

144 On syytä palauttaa mieliin, että yhteisön oikeuden yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluva suhteellisuusperiaate edellyttää, että tavoiteltu päämäärä on toteutettavissa yhteisön säännöksessä säädettyjen keinojen avulla ja että näillä keinoilla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi (ks. mm. asia 137/85, Maizena ym., tuomio 18.11.1987, Kok. 1987, s. 4587, 15 kohta; asia C-339/92, ADM Ölmühlen, tuomio 7.12.1993, Kok. 1993, s. I-6473, 15 kohta ja asia C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6453, 59 kohta).

145 Tuomioistuimien edellisessä kohdassa mainittujen edellytysten osalta suorittamasta valvonnasta on todettava, että yhteisön lainsäätäjälle on jätettävä laaja harkintavalta

esillä olevan kaltaisella alalla, jolla siltä edellytetään poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten valintojen tekemistä ja jolla sen on suoritettava monitahoisia arviointeja. Tähän alaan kuuluva toimenpide voidaan katsoa lainvastaiseksi ainoastaan, jos kyseinen toimenpide on ilmeisen soveltumaton toimivaltaisten toimielinten tavoittelemien päämäärien saavuttamiseen (ks. vastaavasti asia C-84/94, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 12.11.1996, Kok. 1996, s. I-5755, 58 kohta; asia C-233/94, Saksa v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 13.5.1997, Kok. 1997, s. I-2405, 55 ja 56 kohta; asia C-157/96, National Farmers' Union ym., tuomio 5.5.1998, Kok. 1998, s. I-2211, 61 kohta ja em. asia British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, tuomion 123 kohta).

146 Nyt esillä olevassa asiassa on todettava, että direktiivin 3 ja 4 artiklan säännösten osalta tämän tuomion 72—80 kohdassa esitetystä analyysistä ilmenee, että näiden artiklojen voidaan katsoa soveltuvan niillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseen.

147 Kun otetaan huomioon yhteisön lainsäätäjän velvollisuus taata ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu, näillä artikloilla ei myöskään ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

148 Direktiivin 3 artiklassa säädetty painetuissa tiedotusvälineissä harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kielto ei nimittäin koske julkaisuja, jotka on tarkoitettu tupakka-alan ammattilaisille, tai julkaisuja, jotka on julkaistu kolmansissa maissa ja joita ei ole ensisijaisesti suunnattu yhteisön markkinoille.

149 Lisäksi on todettava, että toisin kuin kantaja väittää, ei ollut mahdollista, että yhteisön lainsäätäjä olisi ottanut vähemmän rajoittavana toimenpiteenä käyttöön mainoskiellon, jonka piiriin eivät kuuluisi paikallisille tai alueellisille markkinoille tarkoitetut julkaisut, sillä tällainen poikkeus olisi tehnyt tupakkatuotteiden mainoskiellon soveltamisalasta epämääräisen ja sattumanvaraisen, mikä olisi estänyt sen, että direktiivillä saavutetaan sen tavoitteena oleva tupakkatuotteiden mainontaa koskevien kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen (ks. vastaavasti em. asia Lindqvist, tuomion 41 kohta).

150 Sama toteamus on tehtävä direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetystä tietoyhteiskunnan palveluissa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kiellosta ja 4 artiklan 1 kohdassa säädetystä radio-ohjelmissa harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kiellosta.

151 Näissä tiedotusvälineissä harjoitettavan tupakkatuotteiden mainonnan kieltoa samoin kuin direktiivin 89/552 13 artiklassa säädettyä kieltoa ei nimittäin voida pitää suhteettomana, ja sitä voidaan sitä paitsi perustella tarpeella estää se, että tiedotusvälineiden lähentymisen takia kierrettäisiin painettuihin tiedotusvälineisiin sovellettavaa kieltoa turvautumalla yhä enemmän näihin kahteen tiedotusvälineeseen.

152 Siltä osin kuin kyse on direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetystä radio-ohjelmien sponsorointikiellosta, on todettava, ettei direktiivin perustelukappaleista eikä varsinkaan sen viidennestä perustelukappaleesta ilmene, että kun yhteisön lainsäätäjä sisällytti direktiivin 89/552 17 artiklan 2 kohdan mallin mukaan tällaisen toimen soveltamisalaan myös muita kuin sellaisia toimintoja tai tapahtumia, joilla on valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia, se olisi ylittänyt tällä alalla olevan harkintavaltansa rajat.

153 Tätä tulkintaa ei horjuta kantajan väite, jonka mukaan tällaiset kiellot johtavat siihen, että lehtiyrityksiltä jää saamatta huomattavia mainostuloja, ja jonka mukaan tällaiset kiellot voivat osaltaan vaikuttaa jopa tiettyjen yritysten toiminnan lopettamiseen ja niillä loppujen lopuksi loukataan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa taattua sananvapautta.

154 On syytä palauttaa mieliin, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä todetaan, että vaikka sananvapauden periaate nimenomaisesti todetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa ja vaikka se on eräs demokraattisen yhteiskunnan olennainen perusta, tämän artiklan 2 kappaleesta kuitenkin seuraa, että tälle vapaudelle voidaan asettaa tiettyjä rajoituksia, jotka ovat perusteluja yleistä etua

koskevien tavoitteiden vuoksi, jos näistä rajoituksista on säädetty laissa, jos niistä on säädetty kyseisessä määräyksessä tarkoitetun yhden tai useamman laillisen päämäärän saavuttamiseksi ja jos ne ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa eli ne ovat perusteltavissa ehdottoman tärkeällä yhteiskunnallisella tarpeella ja ne ovat muun muassa oikeassa suhteessa tavoiteltuun lailliseen päämäärään nähden (ks. vastaavasti asia C-368/95, Familiapress, tuomio 26.6.1997, Kok. 1997, s. I-3689, 26 kohta; asia C-60/00, Carpenter, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6279, 42 kohta; asia C-112/00, Schmidberger, tuomio 12.6.2003, Kok. 2003, s. I-5659, 79 kohta ja em. asia Karner, tuomion 50 kohta).

155 Samoin on todettava, että kuten parlamentti, neuvosto ja niitä tukevat väliintulijat ovat perustellusti korostaneet, se harkintavalta, joka toimivaltaisilla viranomaisilla on tasapainon määrittämisessä sananvapauden ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen yleistä etua koskevien päämäärien välillä, on erilainen kunkin sellaisen päämäärän osalta, jonka perusteella tuota oikeutta voidaan rajoittaa, ja riippuu kyseessä olevan toiminnan luonteesta. Jos harkintavaltaa on jonkin verran, valvonta rajoittuu sen tutkimiseen, onko vapauden rajoittaminen kohtuullista ja oikeasuhteista. Tämä koskee sananvapauden kaupallista käyttämistä niin monitahoisella ja vaihtelevalla alalla kuin mainonta (ks. mm. em. asia Karner, tuomion 51 kohta).

156 Vaikka katsottaisiin, että direktiivin 3 ja 4 artiklassa säädettyjen mainos- tai sponsorointikieltojen vaikutuksena on sananvapauden välillinen heikentyminen, journalistinen sananvapaus sellaisenaan pysyy koskemattomana, joten kiellot eivät vaikuta toimittajien toimitukselliseen työhön.

157 On siis todettava, että yhteisön lainsäätäjä ei tällaisia toimia hyväksyessään ole ylittänyt sille nimenomaisesti myönnetyn harkintavallan rajoja.

158 Tästä seuraa, ettei näitä kieltoja voida pitää suhteettomina.

159 Viides peruste on näin ollen perusteeton, ja se on hylättävä.

160 Koska mikään kantajan kanteensa tueksi esittämistä perusteista ei ole perusteltu, kanne on näin ollen hylättävä.

## Oikeudenkäyntikulut

161 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat vaatineet Saksan liittotasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Saksan liittotasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**1) Kanne hylätään.**

**2) Saksan liittotasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

**3) Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Suomen tasavalta ja Euroopan yhteisöjen komissio vastaavat kukin omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset